

Μεθοδολογία Ποιοτικής Έρευνας

Ενότητα 2η - Ο σχεδιασμός της ποιοτικής έρευνας

Αθανάσιος Βέρδης, Επ. Καθηγητής Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης, ΕΚΠΑ

Η Παρατήρηση

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Ο ρόλος του ερευνητή ή της ερευνήτριας		
Συμμετοχική παρατήρηση (participant observation)	Συμμετέχων παρατηρητής, παρατηρητής συμμετέχων	Αμέτοχος παρατηρητής (fly on the wall)
Η ταυτότητα του ερευνητή		
Φανερή παρατήρηση: το προσωπικό και οι συμμετέχοντες γνωρίζουν την ταυτότητα του ερευνητή	Η ταυτότητα του παρατηρητή είναι γνωστή σε κάποιους, αλλά όχι σε όλους	Οι συμμετέχοντες δεν γνωρίζουν ότι παρατηρούνται
Σκοπός της έρευνας		
Πλήρης ενημέρωση για τους σκοπούς της έρευνας	Μερική εξήγηση, κρυφή αξιολόγηση. Δεν δίδονται δευτερογενείς εξηγήσεις.	Ψευδείς εξηγήσεις. Εξαπάτηση συμμετεχόντων για τους αληθινούς σκοπούς της έρευνας
Διάρκεια παρατηρήσεων		
Μοναδική παρατήρηση διάρκειας περίπου μιας ώρας		Μακροχρόνια, διαρκής παρατήρηση (μήνες, χρόνια κλπ.)
Εστίαση		
Στενή στοχοθεσία: μονοδιάστατα στοιχεία προς διερεύνηση		Ευρύ φάσμα στόχων. Ολιστική κατόπτευση του όλου πεδίου και των στοιχείων που δρουν.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Το προσκήνιο (the setting)

Πώς είναι το φυσικό περιβάλλον;

Ποιο είναι το πλαίσιο;

Ποιου είδους συμπεριφορές προκρίνονται ή αποφεύγονται;

Οι μετέχοντες

Περιγράψτε ποιους είναι στο προσκήνιο, πόσοι συμμετέχουν, ποιους ρόλους έχουν κλπ.

Τι κάνει τους ανθρώπους μέλη ομάδας;

Ποιοι επιτρέπεται να συμμετέχουν στην ομάδα;

Οι δραστηριότητες

Τι γίνεται κάθε στιγμή;

Υπάρχει κανονικότητα και νόρμα στις δραστηριότητες;

Πώς αλληλοεπιδρούν οι άνθρωποι στις δραστηριότητες ή στις νόρμες;

Πώς σχετίζονται οι συμπεριφορές μεταξύ τους;

Κανονικότητα και διάρκεια

Πότε αρχίζει η δραστηριότητα;

Πόσο διαρκεί;

Είναι επαναλαμβανόμενη δραστηριότητα ή μοναδιαία;

Αν ξανασυμβαίνει, πόσο συχνά συμβαίνει;

Πόσο τυπικές είναι αυτές οι καταστάσεις;

Άδηλες συμπεριφορές

Ανεπίσημες και απροσχεδίαστες δραστηριότητες

Συμβολικά και υποδηλούμενα σημαίνοντα

Μη λεκτική επικοινωνία, όπως ντύσιμο, χώρος, διακόσμηση

Μη εύκολα παρατηρούμενα

Ό,τι δεν συμβαίνει που θα έπρεπε να έχει συμβεί.